Москаленко М.Е., студент
Науковий керівник: Шиян А.Г.,
доцент кафедри кримінально-правових дисциплін
юридичного факультету
(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

ДЕЯКІ ПИТАННЯ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Згідно з Конституцією сучасна Україна є демократичною, соціальною, правовою державою, а в законодавстві закріплені принципи верховенства права, захисту прав і свобод людини. Стаття 3 Конституції України, встановила, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [1].

Розбудова правової демократичної держави є неможливою без створення гарантій для захисту прав людини, без забезпечення механізму функціонування такого специфічного демократичного інституту, яким є адвокатура.

Проблеми інституту захисту прав і свобод людини та громадянина, включаючи проблеми адвокатури, досліджували: К.Н. Апраксін, Т.В. Варфоломеєва, Д.П. Ватман, Г.О. Гінзбург, Ю.М. Грошевий, О.Р. Михайленко, М.М. Михеєнко, В.В. Молдован, В.С. Натрускін, І.Л. Петрухін, П.М. Рабінович, О.Д. Святоцький, П.В. Хотенець, М.Й. Штефан та ін.

Українська адвокатура вже багато років знаходиться в стані невирішеності як на законодавчому, так і на виконавчому рівні, проблем, пов'язаних з адвокатською діяльністю, що негативно впливає на виконання адвокатурою її конституційних завдань. Наявність серйозних проблем у

ставленні держави до адвокатури фактично було визнано ще у 1999 р. на рівні Указу Президента України «Про деякі заходи щодо підвищення рівня роботи адвокатури», але закладені в ньому ідеї лишились значною мірою декларативними, а проблеми адвокатури не зменшились.

Важливим кроком щодо подальшого розвитку адвокатури в нашій державі стало прийняття Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», який був ухвалений Верховною Радою України 5 липня 2012 року. Відповідно до статті 2 цього Закону адвокатура України – недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури в порядку, встановленому цим Законом [2].

Аналіз сучасного стану інституту адвокатури в України свідчить, що на сьогоднішній день у ньому існує низка невирішених проблем. Їх умовно можна розділити на термінологічні (проблема громадянства адвоката, проблема організаційної структури) та нагальні (проблема невідповідності законодавства України сучасним міжнародним вимогам, універсальні проблеми практикуючих адвокатів України, загроза життю, здоров'ю професійній діяльності адвокатів України, можливість співпраці співробітників прокуратури з адвокатами України, державне страхування життя та здоров'я адвокатів, необхідність адвокатського омбудсмена в Україні тощо), які потребують якнайшвидшого вирішення. Як видається, серед зазначених проблем головними досі залишаються відсутність дієвих правових механізмів захисту адвокатської діяльності та вкрай низький авторитет професії адвоката в Україні.

Крім того, слід відзначити, що правова система взаємодії адвоката зі слідчими органами, прокуратурою і судом практично не працює. Причиною є те, що державна правоохоронна машина заточена на обвинувальний вирок, робить все, щоб нівелювати сенс адвокатського захисту як такий. Практично в кожній справі кримінального спрямування можна знайти десятки грубих порушень норм закону з боку органів досудового розслідування та прокурора.

Найбільш поширені - незаконні обшуки адвокатів і вилучення документів, невмотивований не допуск до клієнта, систематичне ігнорування запитів, заяв, клопотань, відводів тощо. Найсумніше, що у адвокатів немає реальної можливості притягнути недобросовісних чиновників до відповідальності, і це породжує повну вакханалію слідчо-судового процесу та безкарність порушників. Все це відбувається на тлі катастрофічної ситуації з особистою безпекою адвокатів. Таке свавілля по відношенню до адвокатів стало можливим завдяки відсутності механізмів захисту і недосконалості законів, які, до того ж, ще й не працюють.

Виникає парадокс сучасного українського суспільства, коли адвокат, покликаний захищати права людей на об'єктивне слідство і справедливий суд, сам опиняється під ще більшим вогнем. Дана ситуація нівелює адвокатську професію і створює базу для беззаконня і корупції.

Є всі підстави вважати, що розвитку інституту адвокатури в Україні не сприяють здійснені державою кроки щодо запровадження в правовій діяльності так званої адвокатської монополії. Так, Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 2 червня 2016 року Основний Закон доповнено статтею 131-2, яка визначає, що для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура; виключно адвокат здійснює представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення [3]. Відповідно до цього Закону адвокатська монополія вводитиметься поступово: з 1 січня 2017 року передбачається виключне право адвокатів на представництво у Верховному Суді України та вищих спеціалізованих судах, з 1 січня 2018 року – в апеляційних судах, а з 1 січня 2019-го – в судах першої інстанції. Представництво органів державної влади та органів місцевого самоврядування в судах виключно прокурорами або адвокатами здійснюватиметься з 1 січня 2020 року.

Необхідно відзначити, що дане нововведення має істотні недоліки. По-перше, введення цієї норми зовсім не означатиме, що українці будуть отримувати якісні адвокатські послуги. На жаль, реалії ринку надання

юридичних послуг в державі такі, що високий гонорар та адвокатське свідоцтво не завжди свідчать про належний рівень фахівця. По-друге, це призведе до збільшення витрат українців на судові процеси. Адже раніше у судових процесах могли брати участь звичайні юристи, які не мали адвокатського свідоцтва і послуги яких були дешевші, ніж послуги адвокатів. По-третє, і найважливіше, ця норма болісно вдарить по кишенях простих українців [4].

Необхідно відзначити, що не дивлячись на прийняття нового Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», який начебто врегулював основні проблеми сучасної адвокатури, все ж таки однією з головних проблем адвокатури в Україні є недосконаліть сучасного, такого, що відповідало б повною мірою міжнародним стандартам, законодавства про адвокатуру. Незважаючи на зміни, які були внесені, порівняно із Законом «Про адвокатуру» 1992 року, чинний Закон «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» не враховує усіх сучасних тенденцій розвитку та функціонування адвокатури. Тому, нормативна база адвокатської діяльності потребує відповідного доопрацювання.

В усьому демократичному світі, ставлення держави до адвокатури, незалежність, самоврядність і професійна спроможність адвокатури демонструє рівень реальної поваги до прав людини і верховенства права. Держави з розвинутою демократією зміцнюють адвокатуру, підносять її незалежність і професійний рівень, сприяють підвищенню її ролі в демократичному суспільстві. Адвокатура ж України стикається з низкою проблем та недосконалістю нормативної бази, що заважає ефективній діяльності адвокатури і вимагає невідкладного вирішення.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http: // zakon.rada.gov.ua.

2. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012р. № 5076-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http: // zakon.rada.gov.ua.

3. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя): Закон України від 2 червня 2016 року № 1401-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0. rada.gov.ua/laws/show/1401-19.
4. Бойко О. «Адвокатська монополія» судової реформи: думка правозахисника / О. Бойко // Новинарня: український ньюз-рум. – 2016. – 9 червня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http: // novynarnia. com/2016/06/09/advokatska-monopoliya-sudovoyireformi-dumka-pravozahisnika/

Нагорна К.Г., студентка
Науковий керівник: Соболь О.І., к.ю.н.,
доцент кафедри кримінально-правових дисциплін
юридичного факультету
(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

РОЗМЕЖУВАННЯ ДИВЕРСІЇ І ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ (СТ. 113 І СТ. 258 КК УКРАЇНИ)

Сьогодні у світі є чітке усвідомлення, що однією з головних загроз його спокою і безпеки є терористичний акт. І це цілком слушно, зважаючи на його природу. Як відомо, терор (від лат. terror - страх, жах) - це цілеспрямована застрашлива дія, а також ідеологія насильства і практика впливу на суспільну свідомість, пов’язана із залякуванням населення різними формами протиправних насильницьких дій. Багато дослідників розглядають терористичний акт як один із способів політичної боротьби із застосуванням ідеологічно мотивованого насильства. Дану проблематику досліджували такі науковці, як А.А. Музика, Є.В. Лащук, В.В. Сичевський, Є.І. Харитонов, Д.О. Олєйніков.

Терористичний акт можливий за умови співчуття справі терористів хоча б частини суспільства, тобто терористи потребують підтримки населення, саме з якого можуть формуватися так званні терористичні мережі. Обов’язкова умова